

TUDATOS VÁSÁRLÁS – TUDATOS FOGYASZTÁS

A nemzetgazdaság

A nemzetgazdaság egy nemzet termelésének, fogyasztásának, megtakarításainak, beruházásainak összessége.

Egy nemzet tagjai javakat (termékeket és szolgáltatásokat) állítanak elő. Ugyanakkor nemcsak termelnek, de fogyasztanak is. Zárt gazdaságban (amely inkább csak a közgazdasági elmélet szintjén létezik), legfeljebb annyit lehet fogyasztani, amennyit az adott nemzet megtermelt. Nyitott gazdaságban (ilyen a világ államainak többsége) lehet kevesebbet fogyasztani a megtermelt mennyiségnél (ilyenkor megtakarítás keletkezik), de lehet többet is. Utóbbi esetben a különbözetet (olyat is elfogyasztunk, amit nem is termeltünk meg) más államoktól kell beszerezni, vagyis importálni kell.

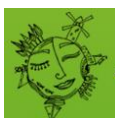
A gazdaság teljesítményét alapvetően két mutatóval lehet mérni. A GDP (Bruttó Hazai Termék) összegzi az adott ország területén megtermelt javak értékét, függetlenül attól, hogy *milyen nemzetiségű* állampolgárok állították elő azokat. A GNP (Bruttó Nemzeti Termék) összegzi *egy adott ország állampolgárai által előállított javak értékét, függetlenül attól, hogy mely ország területén* állították elő azokat.

A nemzetgazdaság legfontosabb 3 kérdése: Mit? Hogyan? Kinek? Vagyis mit termelünk (mire van kereslet a fogyasztók által), hogyan termeljük azokat meg (a termelési tényezők milyen kombinációjával), és kinek termeljük (kik a fogyasztók)?

A magyar nemzetgazdaság

Magyarország kis, nyitott gazdaság. Ez azt jelenti, hogy nemzetgazdasági termelésünk a világgazdaságon belül nem meghatározó (kis), de a világgazdasági körforgásnak szerves része, aktívan exportál és importál (nyitott). Ágazatokat tekintve a **szolgáltatás** a meghatározó, az ipar kevésbé, de még fontos (ezen belül különösen a gépgyártás és a feldolgozóipar), a mezőgazdaság pedig kevés embert foglalkoztat, és a GDP-nek csak töredékét adja.

A magyar gazdaság legfontosabb közege az Európai Unió. Legfőbb kereskedelmi partnerünk (ide exportálunk, és innen importálunk a legtöbbet), és a Magyarországra érkező tőke többsége is EU-s tagállamokból jön. Az EU-n belül is különösen fontos partnereink Németország, Ausztria és Hollandia. Az Európai Unió az integráció magas fokán, az egységes belső piac szintjén van. Ez azt jelenti, hogy nemcsak szabad az unión belüli kereskedelem, kifelé pedig közös és egységes a vámpolitika, de megvalósul a négy szabadás elve is: szabadon áramlik a tőke, a munkaerő, a termékek és a szolgáltatások. Magyarország elsősorban *tőke-befogadó, míg termékeket és szolgáltatásokat exportál.*

A **tudatos fogyasztás** a fogyasztó felelősségét hangsúlyozza. Ne feledjük, a modern piaci viszonyok között, a kínálat "csupán" a kereslethez igazodik. Amilyen terméket levesz a fogyasztó a polcról, azt állítják elő a vállalkozók. A hétköznapi ember dönthet önmaga sorsáról, gyermekei, unokái sorsáról. Ma már senki nem hivatkozhat arra, hogy ő erre az óriási felelősségre nem gondolt. De gondolni és tudni, nem ugyanaz.

Fogyasztói társadalmunkban minden embert vásárlásra, vég nélküli fogyasztásra szólítanak fel. "Vegye meg, jobb lesz tőle, jobban fogja magát érezni, jobban fog hasonlítani az ideálhoz, trendi lesz..."

A multik ma már simán átnyúlnak az államok felett, és gond nélkül befolyásolják az adott ország politikáját is. Mert egy-egy ilyen beruházáson sok minden múlik: lesz munkahely, az emberek boldogok lesznek, és megválasszák újra a kormányt – ellenkező esetben nincs munkahely, az emberek depressziósak lesznek, és leváltják a kormányt; még szép, hogy a kormány saját érdekében tömi pénzzel a multikat! És aki nem hajlandó erre, azt megdöntik.

A tudatos fogyasztáskor alapvetése, hogy nem csupán egy terméket veszünk meg, hanem pénzünkkel a mögötte álló vállalat egész magatartását és filozófiáját támogatjuk, tehát adott esetben a gyermekmunkát vagy az esőerdők pusztítását is, a multikat... A cél, hogy a vásárlók megfontolják, mire és kinek adják ki a pénzüket.

Hazai élelmiszerek, kistermelői, termékek vásárlásával nemcsak magyar munkahelyeket teremthetünk, illetve óvhatunk meg, de **erőteljesen segíthetjük nemzetgazdaságunk fejlődését**. Magyar termékek vásárlásával nemcsak forint százmilliárdok külföldre áramlását akadályozhatjuk meg, de biztosak lehetünk abban is, hogy ellenőrzött, minőségi élelmiszerek, termékek kerülnek asztalunkra, otthonunkba.

De ez a hozzáállás segítheti a valóságban, ténylegesen az olyan sokszor emlegetett és tényleg támogatandó **kis- és középvállalkozásainkat**.

Egy nemzetközi kereskedelmi lánc **nem motivált arra, hogy kínálatában magyar termékeket tartson**, hiszen a tulajdonosai talán azt sem tudják, hol van Magyarország. De ha a **társadalom érezteti vele**, hogy egyfajta normarendszer működik, akkor egy idő után a nemzetközi kereskedő is meg akar majd ennek felelni

A fent említett célokat akkor érhetjük el leghatékonyabban, ha törekszünk nem csak itthon előállított, de magyar tulajdonú vállalatok termékeit vásárolni. Ha tényleg hazai terméket szeretnénk, az elején figyelniünk kell. Hiszen sajnos nem minden az, aminek látszik! Például: a "**Kiváló Magyar Élelmiszer**" védjegy használatához gyakorlatilag elég, ha egy terméket nálunk csomagolnak. (Persze ez nem jelenti azt, hogy ne viselné rengeteg jó magyar élelmiszer ezt a védjegyet!)

Az emberek fejében sajnos jó néhány – egészen pontosan 8 – éve gyökeret vert egy könnyen megjegyezhető elv, miszerint elég megnézni vásárláskor a termék kódját, és ha 599-cel kezdődik, már mehet is a kosárba.

Vajon gondoltok-e arra, hogy pl. a Balaton szelet, a Sió, a Győri Édes, a Boci csoki, a Sport szelet vagy a Pöttyös rudi ugyan mióta magyar termék? A Pepsiről, a Chio Chips-ről és a Danone-ról nem is beszélve. Ezeknek a kódja is 599-el kezdődik ugyanis.

Egy gyártó valójában akkor tehet 599 kezdetű kódot a termékeire, ha az előállító cég be van jegyezve Magyarországon – vagyis ebből kifolyólag végezhet gyártási folyamatot az országban. Az 599-es vonalkódot használó cégek egy része azonban csak importőr, és ha igénylik az EAN Hungary Kht-nél a kérdéses kódot, akkor rátehetik az esetleges importtermék csomagolásra is. Talán úgy lehetne összefoglalni, hogy **habár minden magyar termék kódja 599, nem minden 599-es termék magyar.**

Nem tagadjuk, Magyarországon palackozzák a Pepsit, vagyis bizonyos számú munkavállalót foglalkoztat ugyan, de ettől még nem Magyar Termék, bizonyára ezt nem nehéz megérteni.

Mindig nézzük meg a gyártási helyet, a gyártó, vagy épp a forgalmazó nevét, amikor vásárolunk! Önmagában gyanúra adhat okot, ha a csomagoláson nem tüntetik fel a gyártó nevét illetve, ha a gyártási helyszíneként az EU-t jelölik meg.

Megoldást jelenthetnek a Fair Trade termékek vásárlása is, hiszen a fair trade jelzéssel ellátott termékek (pl. banán, kávé, tea, cukor, fűszerek, kakaó) garantálják, hogy a harmadik világból származó termékek előállításánál betartottak bizonyos feltételeket, így törvényes minimálbér, kényszer- és gyermekmunka tiltása, munkajogi minimális előírások, garantált minimál árak, nemzetközi közvetítő kereskedelem kiiktatása, stb., mindezért cserében garantált minőségű árut biztosít a termelő. Azaz mindkét fél, termelő és fogyasztó is jól jár.

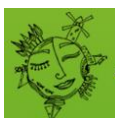
Kicsit komplikáltnak tűnhet, de egy kis odafigyeléssel rövid idő után már nem jelent gondot a különböző termékek, gyártók megkülönböztetése, kiválasztása. Kialakul egy vásárlási reflex.

További szempont az is, hogy lehetőleg válasszunk **regionális terméket**, melyek vásárlásával az általunk fogyasztásra kerülő élelmiszerek **szállítási útját lerövidítjük**, így a termékek **frissebben** kerülnek asztalunkra és olcsóbbak is. A rövidebb szállítási útvonallal a **kibocsátásra kerülő széndioxidot és zajsintet is – indirekt – csökkenteni tudjuk.**

Nem utolsó sorban pedig támogatjuk a hazai élelmiszeripart, mezőgazdaságot, munkahelyek megmaradását.

A termelés során hozzáadott érték **helyi szinten** jelenik meg, és járul hozzá a gazdaság fejlődéséhez. A helyi termékeket elsősorban östermelők és kisvállalkozások állítják elő, amelyek között jelentős számú az önfoglalkoztató vállalkozás.

Vásárlásaink során a környezetünk megóvása érdekében figyeljünk arra is, hogy mibe van valami becsomagolva. **Kerüljük a felesleges csomagolóanyagba csomagolt termékek vásárlását.** Egy vászontáska segíthet, hogy ne legyünk ráutalva az üzletekben felkínált nejlontászkákra. Lehetőleg vásároljunk visszaváltható üvegű alkoholos és alkoholmentes italokat. Ha nem ilyet vásárolnánk, akkor feltétlenül végezzünk szelektív hulladékgyűjtést és vigyük vissza a keletkező göngyöleget.

